

Ecclesiæ ad annum usque 1179 quo ex abbate Ignaici, invitus ad matris Ecclesiæ Clarævallensis clarum administrandum admovetur. Scripsit elegantes *Epistolas de diversis argumentis*, quas mss. in bibliotheca Sancti Germani Parisiensis a monacho Transmundo collectas vidi, impressasque habet Bertrandus Tissier tome III, pag. 264, *Bibliotheca Veterum Patrum Ordinis Cisterciensis*. Hic iudex apostolicus una cum abbate Cistercii inter Grandimontenses dissidentes mittitur, quorum clericos seu sacerdotes ex propriis domibus ab insolentibus laicis fratribus pulsos, apud Claramvallem gratanter accepit. Functus item legatione ad Henricum imperatorem. Tandem cum ex officio Ecclesias ordinis sui visitaret, Fusniaci extremum spiritum exhalat, quarto Kalendas Decembris, anno 1186, quem sanctitatis opinione celebrem emigrasse, tradit Chronicon Antissiodorensis. Delatus ad Claramvallem in primo sancti Bernardi conditorio seu loculo, inter Gerardum communi cœnotaphio ita inscripto reconditur: *Sub hac cellula lapidea jacet dominus Gerardus martyr egregius, sextus Clarævallis abbas: et dominus Petrus, octavus, miraculis clarus, cujus Vita in volumine beati Bernardi habetur*. Agunt de Petro Clarævallis abbate Cæsarius in opere *De miraculis sui temporis*; et abbas Conradus in *Exordio Magni Cisterciensis*, quos adeas si plura cupis. Hæc fratres Sammaritani in *Gallia Christiana*, tomo IV, pag. 256, in Abbatibus Clarævallensibus.

B. PETRI EPISTOLÆ.

(Dom TISSIER. *Bibliotheca Patrum Cisterc.*, tom. III, pag. 264.)

I.

Ad Alexandrum III papam. Queritur, a sæcularibus vezari ordinem Cisterc. litibus, direptione bonorum, etc. et opem pontificis adversus hæc mala implorat.

Crescit diei malitia, etc. *Vide inter variorum epistolas ad Alexandrum III, post ipsius Regesta, Patrologiæ, t. CC.*

II.

Ad eundem. — Gratias agit pontifici pro collatis beneficiis, præsertim cœnobio Balernensi (quod est de linea Clarævallis) ejus inchoatum iudicium adversus iniquos celeriter terminari exoptat.

Quid facimus, pie Pater, etc. *Vide ubi supra.*

III.

Ad cancellarium. — Commendat ei Heduensis episcopum a suis ad sedem apostolicam appellatum.

Non est timendus de importunitate contemptus, in quos porrigitur de pietate contuitus, quia nunquam importune charitas petitur, cui semper in promptu est abundantius concedere, quam rogetur. Hæc est enim quæ in Apostolo et apostolicis viris, quales vos esse non improbe dixerim, non solum impendit, sed et superimpenditur. Hæc est, quæ cum scandalizatis uritur, cum infirmantibus infirmatur (*II Cor. xi*). Hæc denique quæ nobis apud vos ex præcedentium contemplatione sanctorum spem bonam et in reliquum pollicetur. Ex ea igitur est, quod præsidia vestra pro nostris non solum necessitatibus, sed et necessitudinibus requirentes, causam vobis nostri Heduensis episc. commendamus, cui cum ædificet et bonorum religio famam, et religionis bonitas conscientiam, peperit ei virtus æmulos, cum non daret malignitas inimicos. Quidam namquæ de domesticis suis ad insipientiam sibi contra stimulum calcitrantes, nuper adversus eum crexere calcaneum, et celebris innocentæ virum ad sedem apostolicam provocarunt. Improbi nam-

que homines, et jurgiorum scandalis assueti, nesciunt omittere, ne prisæ consuetudini pareant, quod post antecessorum inquietiones et lites, in hujus quoque perturbationes insurgant. Hujus itaque vobis et simplicitatem et justitiam commendantes rogamus, et petimus, ut status ejus, qui adversæ malignitatis flatibus quatitur, benignitatis vestræ robore fulciatur.

IV.

Ad Moguntinum archiepiscopum. — Eius virtutes extollit, deinde cœnobium Eberbacense ejusque abbatem illi commendat.

Post acceptam de antiqua hostilitate victoriam, qua in manibus vestris sancta mater Ecclesia devicto schismate triumphavit, post exploratæ fidei laboriosos agones, quibus per vos imperii virtus, et gloria imperatoris majestatis enituit, non defuit vobis angelus Satanæ qui malitiæ suæ colaphis cædet et triumphantem, ne vel magnitudo vos tantæ operationis extolleret, vel felicitum prosperitas continuata successuum patientiæ vestræ meritum non monstraret. Audivit, et lætata est Sion, ea quæ fidei vestræ integritate fecistis. Audivimus, et compassi sumus, ea quæ ex aliena perfidia tolerastis, gratias agentes ei, qui vos pro augmento gloriæ vestræ et incursibus tentationis exposuit, et tentari intolerabiliter non permisit. Liberatum ergo vos de manibus impiorum, lætis quidem rumoribus auribus lætissimis audientes, non cessamus orare pro vobis, et gratias agere, ut Dominus Deus noster æternam vobis gloriam pro publicæ pacis administratione retribuatur, et sudores patientiæ vestræ manu placidæ consolationis abstergat. Et quoniam expectationi filiorum nostrorum de Eberbac gratia vos divina restituit, eos et domum ipsam, quæ hactenus sub umbra nominis vestri servata est, et in omnibus prosperata, multo magis nunc vestra, quæsumus, præsentia foveat, et lædi vel turbari in aliquo non permittat. Crescat erga illam gratia, quam

a vobis, cum discederetis acceperat, cuius utique status in hoc potissimum vestri reditus oportunitate dirigitur, si vetus misericordia novis miserationibus cumuletur. Specialiter autem charissimum fratrem nostrum, vestrum vero devotissimum filium, A. abbatem ejusdem loci, qui domno G. exinde redeunti successit, vestræ benevolentiae commendamus, rogantes per mansuetudinem Jesu Christi, ut eum tanquam viscera nostra refoveatis in Domino, scientes procul dubio, quod nobis et universo ordini exhibitum reputabitur, quidquid ei pacis atque solatii vestræ charitatis munere conferetur. Si quis autem in suggillationem ipsius aliqui vobis sinistri suggererit, mentiatur potius iniquitas sibi, et os loquentis iniqua vestris redargutionibus obruatur.

V.

Ad abbatem Cisterciensem.— Mortem abbatis Trium-Fontium (1) a pessimo quodam interempti nuntiât.

Perfusus amaritudine spiritus, et tactus dolore cordis intrinsecus, quid dicam vobis, Pater, vel quid faciam, nescio, afflictione valida et miseria saturatus. Vos autem ex his quæ scribentur attendite et videte, si est dolor similis, sicut dolor meus (Thren. 1, 12). Obductam namque præteriti vulneris cicatricem scidit nuper ictus acerbior: ut qui parricidalia dudum funera in Patris nece desleveram, eadem cogar et nunc in Clarævallis primogenito deplorare. Ad majorem vero mearum miseriarum cumulum uterque quodammodo inter manus meas extinctus est, uterque, me præsentem, peremptus: ut gladius doloris hujus eò crudelius orbatu senis animam pertransiret, quo me miserum feriret cominus, et pressius et vicino confoderet. Accidit enim ante paucos hos dies, ut in domo Trium Fontium, quæ prima est in filiabus nostris, visitationis ageremus officium; et ecce abbas ejusdem loci sacrarium ecclesiæ, ubi altare B. Bernardi nuper crexerat, peculiarem orationem solito celebraturus ingreditur, quatenus post hæc missarum solemnitatibus celebratis devotior nobis et negotiis instantibus redderetur. Cumque ibi moram faceret, et cum angelis Dei assisteret coram Domino, adfuit etiam intercos Satan, permissus in eum extendere manum suam: ut ille innocentissimus Pater ibi reciperet mortem, ubi vitæ requirebat auctorem. Ingressus est namque post cum vir Belial nomine Simon, qui clauso ostio ut occideret in abscondito, Patrem suum prædictum abbatem vibrata in caput ejus acie securis aggreditur; nec prius a vultus et verticis concisione destitit, quam ille non jam miser, sed adhuc miserabilis Pater laureatus suo sanguine spiritum in ejus quem orabat manibus exspiraret. Post hæc una hora transacta abiit crudelissimus parricida, et missam celebrare non timuit; ut velamentum sceleris devotione sibi ascisceret sacerdotii. Diu enim præ tumultu lugentium et concurrentium

A monachorum ignoratus parricida delituit: quamvis vox sanguinis sine intermissione fluentis virum sanguinum, quoties feretro cominus accessisset, stillicidiali quodam testimonio demonstraret. Unde postmodum pro his et aliis quibusdam conjecturalibus signis ad rationem positus, reum se patris facinoris constetur: dignus quidem qui nullam consequatur veniam, qui nullam in eo reperit mortis causam. Et ecce nunc, Pater optime, captus et catenatus tenetur in vinculis: pro quo vobis instantissime supplicamus, ut præfixa die consilio, et habita deliberatione cum fratribus, talis in eum definiatur pœna, quod similis præsumptionis debeat finire materia.

B

VI.

Ad conventum Trium-Fontium.— Monet conventum illum, ut diligenter servent homicidam, nec fame enecent.

Quibus est cor unum, et anima una in Domino, consequens est, cætera quomode fore communia, quæ sub certa lege incommutabilis æquitatis, vel gratuita benignitas sortis melioris indulserit, vel tristis illisio casus asperioris infligit. Probat hoc in dolore vulneris vestri Patrum ordinis immoderata compassio, in quorum pectora mœroris participatione transfunditur, quidquid illud est, quo pro recentis enormitate facinoris vestra fraternitas contristatur. Sentiant, sentiunt ad se pertinere pro virili portione, quod plangitis; quia quod vos urit singularitate discriminis, in illis succendit affinitas charitatis. Suadent autem, et a vobis cupiunt, ut jam tandem doloris hujus consolatione suscepta actus vestros provida circumspectione valletis, talesque vos exhibeatis in posterum, quod infortunii præsentis acerbitas, non tam præteritorum pœna neglectuum, quam subsequendum æstimetur custodia meritorum. Porro de illo miserabili parricida definito consilio statuerunt, ut quamvis non solum præsentia, sed memoria quoque ejus horrorem pariter renovet et dolorem, eum tamen pro majori scandalo devitando usque ad capitulum sub districta faciatis custodia conservari, pane tantummodo et aqua vitam miseri sustentantes, excepto quod ei tribus diebus hebdomadæ pulmentum aliquod vestra poterit humanitas erogare. Cavendum est enim et nobis et vobis, ut cum volumus ne de vinculis nostris effugiat, hunc in manibus nostris famis violentia non exstinguat. Videte ergo, ne contemnatis unum ex his duobus: quia quod ordinis decrevit auctoritas, vestra debet omnino religiositas æmulari. Quod autem superagendum est negotiis vestris, ecce nos domi sumus, parati ad omne subsidium consolationis et pacis, quando consilii tempus venerit coram vobis.

VII.

Ad abbatem Cariloci.— Mercatori, qui se in negotio-

(1) B. Gerardi Igniaci paulo ante occisi.

tione pecoris dicebat circumventum, reddi quod justum fuerit, præcipit.

Non parvus in charitate profectus ostenditur, cum fraternæ pacis lucrum peculiariis quæstibus antefertur. Est enim, ut ait Apostolus, *quæstus magnus pietas cum sufficientia* (I Tim. vi), cui nos potissimum oportet intendere, qui terrena credimur pro cœlestibus dimisisse. Unde quoniam ille in negotiatione pecoris, quod a fratribus vestris emerat, ad summam fere trecentorum solidorum se asserit circumventum; volumus ut discretio vestra rem diligenter inquirat, et, si verum esse comperit quod asseritur, damnum prædicti N. compensatione rationabili moderetur. Sic enim et hic glorificabitur Deus; cui acceptabile sacrificium in ara cordis incenditur, cum terrenæ cupiditatis arvina charitatis ignibus adoleatur.

VIII.

Ad Simonem Montisacuti. — Hortatur illum instare operibus pietatis erga proximos.

Operantem in vobis gratiam Dei nostri, quam velut olivam fructiferam in pectore vestro plantavit Omnipotens, gaudenter inspicimus et suspicimus reverenter; scientes, quod nunquam se in bonæ operationis ramos tam late diffunderet, nisi eam superni roris irriguum in ipso de quo pullulat charitatis cespite secundaret. Huic ergo totis in Christo congaudentes affectibus, juges ei profectus et fructus uberes imprecamur; ut ita nimirum per salutiferas actiones erumpat indesinenter in publicum, quod indeficiens capiat in intimis incrementum. Capiet autem, si erogare non desinat; quia oleum pietatis et miserationis unguentum quanto copiosius in fraternas necessitates effunditur, tanto donis potioribus augmentatur. Nescit enim subjacere gratia divina defectibus: sed sua potius attenuatione pinguescens, inde reparatur ad lucrum, unde videbatur incurrisse dispendium. Instate igitur, sicut et facitis, operibus pietatis, ut et vobis acquiratis pro meritum retributione coronam: et vobis de salute vestra perennem faciatis commicare lætitiã.

IX.

Ad Vintoniensem episcopum. — Ait se in quodam negotio regem non inhonorasse, sed ordinis puritati consuluisse, adversum falsum fratrem: et domum Mortuimaris commendat.

Susceptis cum gratiarum actione litteris quas misistis, ad placandum regis (2) animum nuntios et scripta dirigimus; sperantes, quod si rei gestæ dignoverit puritatem, serenabitur clementia vultus ejus: et convertet ad misericordiam, quod disponebat ad iram. Vos quoque ne ignorata veritate dubia pro certis accipere debeatis, credite potius nobis, fidem si placet fidelissimo testimonio commendantes, quod quidquid de illo factum est et statutum, necessitas egit juris, et sinceritas æqui-

tatis: nec fuit ibi consideratio prava, quæ regis honorificentia derogaret: sed simplex et opportuna provisio, ne puritas Ordinis, nomenque personæ ignominia crescente vilesceret. Quod autem captum se asserit et velut in carcere constitutum, viderit ipse quid dicat; ne forte hoc magis pro carcere deputet, quod non permittitur circuire terram et perambulare eam, ut vadens loquatur adversus fratres suos, et contra filios matris suæ ponat scandalum. Aureas ergo vestras vanis amodo suggestionibus obstruentes, agite, quæsumus, et apud Dominum regem state pro nobis; ut non contineat in ira misericordias suas, nec habeat, se iudice, reos, quos sinceritas probat inculpatae actionis innoxios. Domum vero Mortuimaris consueta pietate respiciat, ne et ipsa loco supplicii luat, quod ad instar et consuetudinem vivi maris carnem mortuam non retentat.

X.

Ad abbatem de Vallibus. — Queritur librum quem commodaverat, pessumdatum stillicidio fuisse, et noctu restitutum, ne pateret detrimentum.

Gravis jactura est, et pluribus onusta dispendiis, cum eatenus damnum rei corporalis incurritur, ut et charitatis simplicitas deludatur. Quod ideo dicimus, quia librum quem remisistis nobis nimio neglectu pessumdatum, et stillicidii alluvione conplutum, cum incaute servassetis, cautissime remisistis: procurante videlicet portitore, ut eum noctu redderet, et ipse antelucanus in crastinum causa nondum cognita pertransiret. Quasi non sufficeret, quod injuriam damni dati serotinus hospes occuluit, nisi denuo confidentiam nostram fuga redderet improvisæ festinationis illusam. Quo autem adhuc illi alium a nobis accipere librum, quibus priorem dimiserat sub tali ludificatione confusum? Licet ergo pro illa, quæ omnia sustinet, charitate, præteritam ad præsens dissimulemus offensam; similia tamen a simili formidantes, librum alium quem habetis ex nostris, confestim nobis volumus resignari: scientes in se potius retorquere periculum, qui experientia præcedentis incommodi, futuri non declinat in fortuna detrimenti.

XI.

Ad reginam Tarasiam. — Laudat reginam, maxime ob liberalitatem in pauperes, et in ordinem.

Pervenit ad nos ea quam misistis pagina litterarum, quæ et eximie devotionis erat plena dulcedine, et regis rutilabat fidei claritate. Liquido namque nobis illarum tenore innotuit, quod cum præsto sit vobis de honore principali sublimitas, mentis multo magis humilitas vos honorat, quæ in serenissimo corde vestro mundanæ potentie fastum reprimat, dum illud in ambitum beatitudinis cœlestis attollit. Hinc est quod præter morem cæterarum nostri temporis seminarum, in pauperibus Christi Christianam non erubescitis pauperiam: dum il-

(2) Regem Angliæ hic intellige.

lorum suffragia devotissime quæritis, quos ipsa A magis vestro suffragio sustentatis. Et unde tantus tenor humilitatis in virgine, nisi de amore et imitatione illius, qui se ipsum exinavit, nasci dignatus ex virgine? Nunc ergo, Domine Jesu Christe, seminator pietatis humilisque consilii, accipe seminum fructus, quos in Tharasia seminasti. Vos autem excellentissima domina, quam supernus Dominus tanta benedictione prævenit, ut prius didiceritis cœlos amare quam terras, agite quod agitis, diligite quod amatis : ut, post præsentis gloriæ floridum principatum, corruptibilem regni hujus coronam incorrupto diademate commutetis. Pauperes vero fratres nostros, imo ex vestra familiaritate jam divites, magnificentiæ vestræ, etiam cum non oporteat, commendamus, quatenus et nos circa illos paternæ sollicitudinis comprobemus affectum, et vobis merces operis geminetur, si quod ultronea liberalitate facitis, commotionis quoque nostræ obedientia faciatis.

XII.

Ad regem Portugaliæ. — Regis humilitatem, cuius præventus litteris fuerat, commendat, ac in Ordinem charitatem: acceptatque cœnobium de Castineria sibi ab eodem rege oblatum.

Piæ dignationis vestræ gratiam, qua nos regiæ salutationis alloquio prævenistis, obviis brachiis pronæ humilitatis amplectimur; gratias agentes Deo, qui sic vos fecit gloria terrenæ dignitatis excelsum, ut magis amore cœlestium humilitatis vos fecerit apice gloriosum. Sic enim humiliter, sic benigne vestra se nobis gloria in litteris quas misistis insinuat: ut militem potius videantur sonare, quam principem: nisi quod ille vere est eminentissimus principatus, qui Christi fide cernitur et humilitate subnixus. Jam vero quas vobis litteras reddere poterimus, qui paupertatem fratrum nostrorum pauperem esse non sinitis, quam continuæ beneficentiæ donis et protensis locorum finibus ampliatis? Intende, quæsumus, Christe Jesu, et hæc sancta opera regiæ hujus pietatis accepta: ut qui pauperibus tuis liberam reddit hujus sæculi sollicitudinem, peccatorem cum eis habeat in domo Patris D tui tuo munere mansionem. Nos quoque pro modulo nostro, piissime princeps, benevolentiam vestræ divitias venerantes, oblationem monasterii de Castineria, quod piæ religionis amore in ordinis nostri titulum transcribere cogitastis, gratanter accipimus: promptam gerentes in Domino voluntatem, ut cum abbas loci venerit, subventionem a nobis et opem recipiat congruentem. Quod autem ad orationum pertinet suffragia quæ petistis, nunquid potestis bonorum nostrorum non esse participes, quibus in tantum sumus pro tanta benevolentia debitores?

XIII.

Conventus Clarævallis, ad papam Alexandrum. —

Orat conventus pontificem, ne suo abbate Henrico, qui ad Tolosanum episcopatum quærebatur, destituatur.

Discipulorum Christi exemplo ducimur, etc. Vide in Alexandro III, ubi supra.

XIV.

Conventus Clarævallis, ad regem Francorum. — Orat regem, ne permittat abbatem suum sibi auferri, et Tolosanum episcopum constitui.

Amplissimos regiæ dilectionis affectus, quos ad universas Ecclesias regni vestri ob reverentiam summi Regis expanditis, ad cumulum consuevistis initiatæ circa nos charitatis asciscere, ut gratiam ceteris ex vestra pietate communem, nobis faceretis absque aliorum præjudicio singularem. Sic enim B piissimum pectus vestrum cœlestis gratiæ opes amplificant, ut abundet in eo quod universitas bauriat; et non desit eidem, quod familiaris affectio jure proprietatis invadat. Nos ergo specialis gratiæ prærogativa gaudentes, tanto securius in necessitatibus nostris ad thronum vestræ majestatis accedimus, quanto clarioris certitudinis argumenta ex ipso dilectionis privilegio jam tenemus. Nunc ergo Clarævalli vestræ granditer vos adesse necesse est: quæ si humano præjudicio pastorem suum regnantibus vobis amiserit, non restat ei amplius in quo confidere ultra de homine vel velit omnino, vel possit. Misimus autem nuntios nostros ad vos, qui nimirum ut fideles inveniantur, necesse est complere: ut si iri, quod nobis per eos de vestræ protectionis magnificentia respondistis. Nam dominus cardinalis qualiter impleverit quod promissit, inopinata mutatione tam itineris quam voluntatis ostendit. Superest igitur, ut fidei vestræ sinceritas opem nobis fraudatæ consolationis instauret, scribendo domino papæ, ut in hoc exterminium pacis nostræ neque nunc assentiat, neque in posterum cujuslibet desolatæ Ecclesiæ voces in consuetudinem nostræ turbationis admittat. Improbum namque est, et sacris legibus interdictum, ut quis cum detrimento locupletetur alterius. Et nos certe pro utilis electione pastoris frustra videmur studio devotæ orationis insistere, si ex usu contingat nostras nos lacrymas alienis potius consolationibus profudisse.

XV.

Conventus Clarævallis, ad dominum Cadorem archidiaconum. — Molestè se ferrè ait, quod non poterit ejus visitatione honorari; et mortem prioris sui nuntiat.

Digne quidem prudentia tua, sed non minus dignanter excusat, quod regalis obsequii functionibus occupatus, promissam nolis adventus tui lætitiæ statuto exhibere tempore nequivisti. Illud tamen oportet agnoscas; quod excusatio ista non satisfacit votis, etiamsi videatur satisfecisse judiciis, eo quod charitatis affectibus non præscribit, quidquid improvidus casus quantumlibet juste necessitatis invexerit. Quid enim si non possis explicare

quod cupio? Ego tamen nequeo non amare quod amo, nec mihi subinde in summam desideriorum suorum contumax flamma ferventis amoris attollitur, etiamsi superjectæ difficultatis obice reprimatur. Habet enim et hic suum non improba dilectionis improbitas, ut plerumque dum assequi cupita non possumus, quod negat impossibilitas ardentius cupiamus. De cætero vestrum est, omnimodis procurare, ut non ablatum nobis sit, sed dilatum, quod de adventu vestro pia fuerat familiaritate dispositum. Dehinc vero quod status nostri-notitiam dari vobis per litteras postulastis, ex illa nimirum prodiit charitate, qua vestrum non immerito facitis, quidquid nobis pepererit vel prosperitas lætum, vel sinisteritas luctuosum. Et nos quidem et Clarævallis vestra per gratiam Dei satis prospere agimus; excepto quod novissime diebus istis non leviter nos tetigit manus Domini: quos, ut utriusque parentis orbemur solatio, una die dira valde perculit, in abbatis absentia, mors prioris. Nos autem alterius gementes obitum, alterius reditum præstolantes (3), inter mæores et gaudia medii suspiramus: inde utique magis tristes, quod prædicti Patris adventum, quem jamdiu inaniter sustinemus, præ tædio moræ sperare desinimus.

XVI.

Ad religiosos in Germania constitutos. — Conventus Clarævallensis, abbatibus Germaniæ participationem orationum, etc. communicat.

Scimus, fratres, quod superiorum dona charismatum fraternæ participationis communione proficiunt, et eo copiosius intra possessorum suorum mentes exuberant, quo largius in subsidia proximorum derivatione quadam traducis charitatis emanant. Inde est, quod in nostræ fraternitatis suffragia requisiti, votis vestris libenter annuimus, concedentes utique vobis perpetuum Deo in orationum nostrarum participatione consortium; ut et nos, quod oppido postulamus, communione vestrarum gratum Deo participium consequamur. Sic enim dum nostra in alterutrum bona dividimus, in amorem Dei sub vinculo pacis mentes intimas adunamus: et quod divinitus habebatur in singulis, hac unitate proficit universis. Quapropter monemus vos et exhortamur in Domino, ut jam deinceps hujus communionis intuitu ad gratiam Dei nobis et vobis pariter promerendam in divini operis ministerio studiosius vigiletis, plena manu in benedictionibus seminantes, quod plena tandem falce in æternis messionibus colligatis. Expandatur in cordibus vestris justitiæ snæ, ostium claudatur ineptiis, et amor sæculi, vel sæcularium potestatum divini amoris custodia postpnanatur. Ipsæ quoque necessitudines naturales in affectibus vestris non præjudicent veritati; quia nec regnum Dei caro et sanguis assequitur; nec vobis ullatenus expedit, ut si pro Christo sæculum

A reliquistis, Christum pro sæculo reciprocatione damnabili relinquatis.

XVII.

Ad conventum Mortuimaris. — Afflictos hortatur ad exerendam virtutem, et patientiam exhibendam.

Audito surgentis fremitu tempestatis, quam contra vos et domum vestram flatus diabolicæ malignitatis exagitat; instamus qua possumus prece sollicita dormientem denuo suscitare Jesum, ut surgat nunc, et opituletur vobis, et in tanta vos necessitate non deserat. Speramus autem, et in ipso confidimus, quod surgens surget ventis imperaturus et fluctibus, ut fiat ex commotione tranquillitas et statuta procella turbationis hujus in auram, mitescant et sileant fluctus ejus. Vobis autem, charissimi, oportunitas indulta est exerendæ virtutis, ut quid in pace profeceritis, in persecutione monstretis: et nunc de thesauris vestris explicetis ad meritum, quidquid negotiantibus vobis venisse putatis in lucrum. Ecce enim super vos quasi picea nox caliginosæ tribulationis oppanditur; sed agite, ut nox sicut dies illuminetur, fiatque nox ista illuminatio vestra in deliciis vestris, cum effulserit in obscuritate turbis, quod olim accendistis in lumine claritatis. Sic enim scriptum est: *In die mandavit Dominus misericordiam suam et nocte canticum ejus (Psal. xli).* Quod est hoc canticum, nisi gratiarum actio et vox laudis; in quam tunc præcipue jubemur erumpere, cum gravius contra nos mala vitæ præsentis erumpunt? Ad hoc canticum invitabat discipulos, qui dicebat: *Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in varias tentationes incideritis (Jac. i).* Et ne qua dubietas de vehementia tentationis obrepat, attendite quod alius non alio spiritu prædicavit: *Fidelis est, inquit, Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis; sed faciet cum tentatione proventum, ut possitis sustinere (I Cor. x).* Vos ergo, fratres, ponite in cordibus vestris patientiam se vare continuam: et de malitia illusoris lucrum facite charitatis. Rectas facite vias vestras, et studia vestra ad Dominum dirigantur: ut fiat in vobis, quod legitis. Cum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque ejus convertet ad pacem. Quis enim nocebit vobis, si boni æmulatores fueritis? Perseveret in vobis disciplina Ordinis, fraternitatis amor, sinceritas charitatis: et jam nulla timeatur adversitas, ubi nulla dominatur iniquitas. Vivat in vobis timor Dei, sæculique contemptus, et victa sunt omnia. Nos quoque juxta quod ipsi petitis, ad dominum regem (4), aliasque personas, nuntios litterasque direximus; sperantes, quod in proximo vobis pax et tranquillitas oportune subrideat, dummodo virga disciplinæ quam geritis, nec decidat his flatibus, nec arescat.

(3) Henricus abbas tunc creatus est cardinalis.

(4) Regem Angliæ intellige.

XVIII.

Ad Batoniensem episcopum, et abbatem F'ordensem. — Commendat causam monachorum de Fontibus.

Pro causa fratrum nostrorum de Fontibus, quæ a dominò papa vestræ committitur pietati, vobis quidem de superfluo scribimus; cum credamus, satis superque vestris pectoribus insitum, ut iudicetis in justitia pauperes, et arguatis in æquitate pro mansuetis terræ. Causa quoque ipsa, sicut bene confidimus, ita fovetur beneficio juris, ut non multum debeat officio judicantis. Verum, quia sic eis visum est, visum est et nobis, ut vestram humiliter excellentiam imploremus; quatenus intret in conspectu vestro gemitus afflictorum; nec patiamini, ut illius pauperes legibus onerentur iniquis, qui humanæ diffinitionis judicia statera ponderatus est æquitatis. Veniet, veniet dies illa, quidquid interim Christi pauperes patiantur, quando stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustia-verunt et qui abstulerunt labores eorum. Perhibemus autem et nos testimonium veritati, quod vir venerabilis D. Philippus, cujus verbo dominus Eboracensis videtur inniti, tanquam ille ex parte conventus et causæ abrenuntiaverit et querelæ, contra omnino asserit et testatur, hoc solum se dixisse commemorans, expedire magis cis misericordiam sui et patroni et pontificis expectare, quam cum eo sub dubiæ litis Marte contendere. Quocirca rogamus vos et obsecramus in Christo Jesu, ut quemadmodum accepistis a domino papa, quomodo vos oporteat ambulare, et in causæ examinatione procedere, ita Patres, agere studeatis, et commissum

A vobis negotium juxta mera causæ merita diffinire. Scitis enim, quam periculosum sit deferre personam si exinde contingat aliquid deperire justitiæ.

XIX.

Ad Albanensem et Prænestinum episc. — Rogat, ut eorum malefactores coerceantur.

Cur eos disjungat vel apex unus in litteris, qui uno junguntur apice dignitatis: vel cur diversitas quæratur in chartulis, ubi simplex viget unitas charitatis? Duobus ergo vobis scribimus, tanquam uni; quia dum in uno quofibet suscipimus alterum, singularem affectum colimus in pluralitate duorum. Domesticus vobis est Ecclesiæ nostræ status, a quibus non peregrinatur affectus. Posita est, ut scitis, inter gentes indomitas, et Gallica fortitudine contumaces; quæ dum sua per intemperantiam prodigunt, aliena per violentiam diripiunt et prædantur. Ideoque mediante sollicitudine vestra rescriptum nobis petimus sedis apostolicæ prorogari: quo archiepiscopis et episcopis terræ nostræ generalis mandati statuatur auctoritas, ut de malefactoribus nostris plenam nobis justitiam faciant, nec in eos aliqua postmodum absolutio prodeat, si digna satisfactio non præcedat. Cessent a sacri participatione mysterii villæ, oppida, civitates, quandiu ibi B. Remigii præda constiterit; ut proveniat nobis rerum indemnitas amotarum, dum illis interdicitur solemnitas divinorum. Ilæc interim per vos, et quidem magna deprecamur; in quibus si nobis dilectio vestra responderit, fiet, ut cum oportuerit, majora poscimus.

ANNO DOMINI MCLXXXVII

AIMERICI
PATRIARCHÆ ANTIOCHENI
ET
TERRICI
TEMPLARIORUM MAGNI PRÆCEPTORIS
EPISTOLÆ

I.

Aimerici patriarchæ Antiocheni ad Ludovicum regem Francorum. — Relata Turcorum in Christianis victoria, ipsius implorat auxilium.

(MARTEN., *Ampliss. Collect.*, I, 870.)

Anno ab Incarnat. Domini 1164 missa est hæc

D epistola a patriarcha Antiochiæ regi Francorum Ludovico, ita se habens.

AIMERICUS Dei gratia sanctæ sedis apostolicæ Antiochiæ patriarcha Ludovico, regi Francorum illustri, salutem et patriarchalem benedictionem.

Regiæ majestati decebat nos semper læta scri-